

Назарків Лідія Олегівна,
*здобувачка вищої освіти спеціальності 106 Географія,
географічного факультету Тернопільського національного
педагогічного університету ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль*

Гулик Сергій Володимирович,
*кандидат географічних наук, доцент кафедри географії та методики
її навчання Тернопільського національного педагогічного університету
ім. В. Гнатюка, м. Тернопіль*

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ КУПЧИНЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

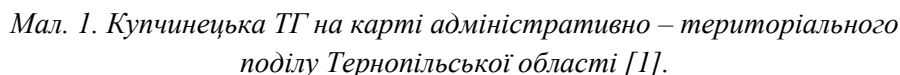
Земельні ресурси є основою економічного потенціалу будь-якої громади, від їх ефективного використання залежить соціально-економічний розвиток регіону, формування бюджету, а також забезпечення екологічної рівноваги. Проте існують ряд проблем, таких як неефективний розподіл земель, недостатній контроль за їх використанням, деградація ґрунтів та інші екологічні виклики, що стримують розвиток громад.

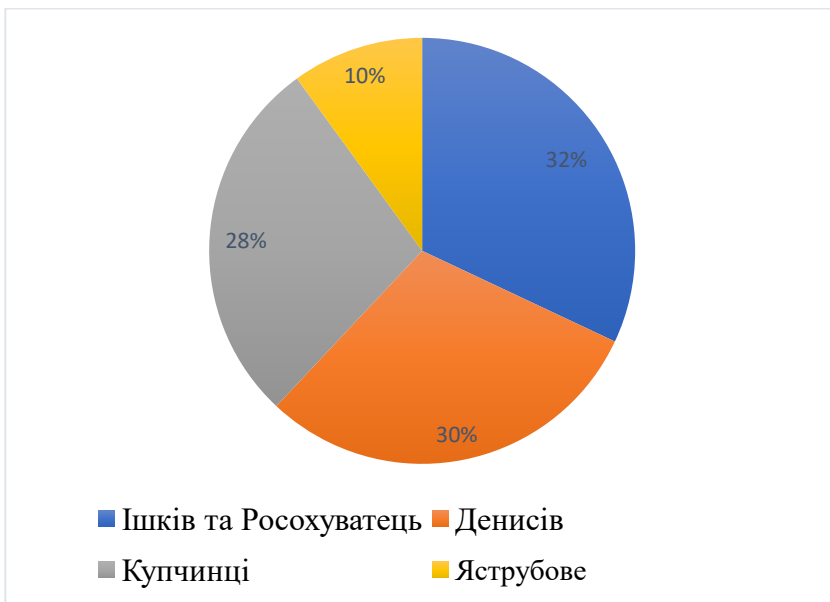
Купчинецька ТГ розташована у центральній частині Тернопільської області за 24 км від обласного і районного центру — міста Тернопіль, в регіоні із сприятливими природно-кліматичними умовами для землеробства[4]. (мал. 1).

Земельний фонд Купчинецької громади складається переважно із сільськогосподарських угідь, які займають значну частину території. Зокрема, на території громади розташовані орні землі, пасовища та сіножаті, що використовуються місцевими аграрними підприємствами та фермерами для вирощування зернових культур, овочів та випасу худоби.

Аналіз земель сільських рад громади показав, що найбільші площі припадають на села Ішків та Росохуватець - 3061 га (32 %) [2]. Майже однакові площі мають села Денисів - 2955 га (30%) та

Розподіл сільськогосподарських земель показав, що найбільші їх площі є на територіях Денисівської – 2611,5 га (31 %), Ішківської та Росохуватської – 2519,6 га (30 %), Купчинецької – 2498,4 га (30 %) сільських рад. Значно менші площі – на території Яструбівської сільської ради – 830 га (9 %).

Мал. 2. Структура земельного фонду Купчинецької громади за адміністративними одиницями, % [2].

Землями сільськогосподарського призначення у громаді зайняті території для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, а саме – власне сільськогосподарські угіддя (рілля, багаторічні насадження, сіножаті, пасовища та перелоги); та інші угіддя (господарські шляхи і прогони, полезахисні лісові смуги та інші захисні насадження, крім тих, що віднесені до земель інших категорій, землі під господарськими будівлями і дворами) [5].

Купчинецька громада володіє великими запасами земель сільськогосподарського призначення, які становлять 8459,6 га. (табл.1).

Таблиця 1

Види с/г землекористування в Купчинецькій ТГ

Вид використання	Площа, га	% від усієї території
Рілля	6100	58%
Пасовища	950	9%
Сіножаті	740	7%
Сади	120	1%
Інші	2469	25%

На основі проведеної комплексної оцінки географічного положення, кліматичних особливостей, ґрунтового покриву та гідрографічної мережі, екологічного стану території Купчинецької громади встановлено, що переважаючу частку земельного фонду громади становлять сільськогосподарські угіддя (понад 70%), з яких більшість – орні землі; виявлено ряд локальних проблем: недостатність систем очищення стічних вод, підвищене аграрне навантаження та знижену частку природних ландшафтів.

З'ясовано, що екологічна рівновага порушується через високу розораність та недостатній розвиток природоохоронних територій для формування стабільної екосистемної мережі на рівні громади.

Дослідження сучасної структури земельних ресурсів Купчинецької ТГ дозволило не лише проаналізувати наявні проблеми, але й розробити рекомендації щодо їх вирішення, що має важливе значення для підвищення ефективності управління територією та розвитку громади.

Загалом, земельні ресурси Купчинецької ТГ є значним потенціалом для її сталого соціально-економічного розвитку. Водночас для збереження їхньої продуктивності та екологічної цінності необхідно впроваджувати інтегровану систему управління землями, що базується на принципах збалансованого розвитку, екологічної безпеки та науково обґрунтованого планування.

Література

1. Атлас адміністративно-територіального устрою України. Новий районний поділ та територіальні громади: 2021, 443 с.
2. Довідка з державної статистичної звітності про наявність земель та розподіл їх за власниками земель, землекористувачами, угіддями (за даними форми 6-зем). Тернопільська область (у розрізі адміністративних районів). Тернопіль: Головне управління Держземагентства Тернопільської області, 2016.
3. Земельні угіддя та їх класифікація. URL: <https://kegt.rshu.edu.ua/images/dustan/ORZR2.pdf>
4. Купчинецька територіальна громада. URL: <https://kup.gov.ua/>
5. Паньків З.П. Земельні ресурси: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2008. 272 с.
6. Переліки ПЗФ по територіальних громадах області. URL: <https://ecology.te.gov.ua/prirodno-zapovidnij-fond/merezha-pzf/>

Павловська Тетяна Сергіївна,

кандидат географічних наук,

*доцент кафедри фізичної географії Волинського національного
університету імені Лесі Українки, м. Луцьк*

ТЕНДЕНЦІЇ ЗМІН КІЛЬКОСТІ ОПАДІВ У ХОЛОДНИЙ І ТЕПЛИЙ ПЕРІОДИ РОКУ У ВОЛИНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Кількість і просторово-часова мінливість випадання опадів є головними чинниками формування режиму зволоження території, від яких, своєю чергою, залежать її гідрологічний і гідрогеологічний режим, характер зволоження ґрунтів, розвиток біоти, вміст домішок у повітрі та інші важливі екологічні й кліматичні параметри. Дослідження режиму випадання опадів на території України за час інструментальних спостережень указують на тенденцію їх зростання в більшості регіонів у кінці ХХ – на початку ХХІ ст. на 7–10 % відносно кліматичної норми. Заодно, є регіони, де кількість опадів залишалась у